РІШЕННЯ
щодо присудження наукового ступеня доктора наук

Спеціалізована вчена рада з присудження наукового ступеня доктора наук Д 65.356.01 Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук України прийняла рішення про присудження наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук Адміній Наталії Григорівні на підставі прилюдного захисту докторської дисертації «Обґрунтування технологічних параметрів утримання високопродуктивних стад в умовах інтенсифікації молочного скотарства» у вигляді рукопису, за спеціальністю 06.02.04 – технологія виробництва продуктів тваринництва 21 травня 2026 року, протокол № 3.

Адміна Наталія Григорівна 1964 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 1988 році Українську сільськогосподарську академію за спеціальністю «Зоотехнія».

Кандидат сільськогосподарських наук з 2013 року, старший дослідник з 2022 року.

Докторант Інституту тваринництва Національної академії агарних наук України з вересня 2024 року до теперішнього часу.

Працює провідним науковим співробітником лабораторії технологій у скотарстві в Інституті тваринництва НААН, м. Харків з 01 серпня 2022 року до теперішнього часу.

Докторська дисертація виконана у лабораторії технологій у скотарстві Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук України.

Науковий консультант ПОМІТУН Іван Андрійович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України, завідувач лабораторії селекційно-технологічних досліджень у дрібному тваринництві та конярстві.

Рекомендовано до захисту 26 лютого 2026 року.

Здобувач має 39 наукових публікацій за темою дисертації, з них 0 монографій, 21 статей в наукових фахових виданнях, 14 матеріалів та тез конференцій та 3 статті у періодичних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection і Scopus.

Опоненти:

ПІЩАН Станіслав Григорович, доктор сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.02.04 – технологія виробництва продуктів тваринництва, професор по кафедрі технології виробництва продуктів тваринництва, Дніпровський державний аграрно-економічний університет МОН України, професор кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва

дав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Чим пояснюється динамічний характер (с. 128) сили впливу «рік народження» на живу масу тварини у процесі вирощування від народження до 24-місячного віку?

2. На с. 143 авторка робить висновок, що «…при вирощуванні ремонтних телиць необхідно враховувати їх вік, рівень розвитку та температуру довкілля з метою коригування умов утримання й годівлі. Важливо забезпечувати стабільну температуру в телятнику…». Запитання: як ці дослідження співставляються з доведеною ефективністю «холодного» методу вирощування молодняку?

3. На с. 147 авторка робить висновок, що «…наявність тіньових навісів на майданчиках площею до 3,24 м2/голову вірогідно гарантує збільшення добових надоїв у корів». Запитання: чому не пропонується купання тварин у спекотну погоду, як це робиться, до прикладу, в Ізраїлі перед кожним видоюванням?

4. Авторка стверджує, що «Жива маса корів різного віку залежала від технології утримання» (с. 149). Запитання: яким чином технологія як система може впливати на показник живої маси тварин?

5. Авторка зазначає (с. 157), що «…за безприв'язного утримання вибувають корови, які мали доволі високий надій на 2–4 місяцях лактації, але низьку живу масу…». Запитання: чи підтверджується цим відома аксіома, що із стада вибувають, перш за все, високопродуктивні корови і що робити?

6. Дослідженнями встановлено (с. 159), що «Певний вплив сезону отелення первісток на характеристики їх молочної продуктивності було встановлено, як в цілому по всіх господарствах..». Запитання: впливає сезон отелення, чи кількість та якість заготовлених кормів для годівлі худоби?

7. Авторка стверджує (с. 194), що «…за прив'язного утримання критично низькі температури негативно впливали на запліднюваність первісток, тоді як за безприв'язного утримання такого ефекту не виявлено». Запитання: яким чином низькі температури оточуючого середовища визначають ефект штучного осіменіння лише за прив'язного утримання корів?

8. Авторка зазначає (с. 224), що «За 305 діб лактації найбільші надої мали первістки з середньодобовим приростом живої маси понад 800 г: за прив'язного утримання були запліднені до 570 діб, а за безприв'язного – до 470 діб…». Запитання: чим пояснити ефект запліднення телиць за різного способу утримання з віковою різницею у 100 діб?

9. Авторка зазначає (с. 231), що «Найбільшу кількість мертвонароджених телят (6,5 %) зареєстровано у первісток з приростом понад 146 кг…». Необхідно дати пояснення, на скільки гостра проблема мертвонародженості у молочному скотарстві дослідних господарств?

10. Авторка зазначає (с. 249), «На корів-первісток чинник «господарство»

впливав особливо сильно…». Необхідно дати розгорнуте пояснення щодо наведеного чинника.

11. Авторка стверджує (с. 287), що «Телиці, одержані в результаті схрещування з червоною норвезькою породою, відзначалися ще більшою живою масою порівняно з чистопородними айрширськими ровесницями…». Запитання: якими домінантними властивостями характеризується червона норвезька порода, що забезпечує такий ефект гетерозису?

12. Авторка стверджує (с. 297) «…що використання кросбредних тварин у господарствах є доцільним і ефективним незалежно від системи вирощування…». Запитання: яке прогнозоване широке, чи можливо обмежене використання на практиці дочок кросбредних матерів?

ЛАДИКА Володимир Іванович, доктор сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.02.01 – розведення та селекція тварин, професор по кафедрі спеціальної зоотехнії, академік НААН, Сумський національний аграрний університет, радник ректора дав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Потребує уточнення, що саме здобувач вкладає у поняття «добробут тварин» та чи розглядається його зв'язок із запровадженими в Україні з 1 січня 2026 року вимогами до благополуччя тварин, визначеними Міністерством економіки України і такими, що підлягають контролю з боку Держпродспоживслужби.

2. Доцільно уточнити, у чому саме полягає інноваційний підхід до дослідження, оскільки подібні роботи вже виконувалися раніше.

3. Що здобувач розуміє під терміном «високопродуктивні стада» у контексті дослідження?

4. Бажано уточнити, які саме аспекти інтенсифікації молочного скотарства враховувались в роботі.

5. Табл. 3.36 та ін. Що характеризує показник «частка плідних осіменінь» і чим можна пояснити його низькі значення?

6. При вивченні зв'язків ознак типу будови тіла з іншими функціональними ознаками молочної худоби здобувачка у одних випадках використовує чинник «господарство», а в інших – «технологія утримання». Чи є ці чинники тотожними, чи «господарство» розглядається як узагальнений вплив, а «технологія утримання» – як окремий специфічний чинник?

7. Чим можна пояснити такий значний ступінь впливу чинника «господарство» на ріст корів? 18,9 % – це дуже високий ступінь впливу.

8. Бажано конкретизувати, для яких саме типів господарств або виробничих умов (промислові комплекси, фермерські господарства) будуть застосовуватись результати дослідження.

БОРЩ Олександр Олександрович, доктор сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.02.04 – технологія виробництва продуктів тваринництва, доцент по кафедрі технології виробництва молока і м'яса, Білоцерківський національний аграрний університет, доцент кафедри технологій виробництва молока і м'яса дав позитивний відгук із зауваженнями:

1. У підрозділі 1.1 «Вплив технології утримання на добробут молочної худоби та зниження енергоємності виробництва молока», варто було зазначити 5 основних «критеріїв свободи для молочних корів» котрі характеризують рівень їхнього комфорту та добробуту.

2. У розділі 2. «Матеріали і методи досліджень» бажано було б вказати як саме проводили перерахунок на грошовий еквівалент добових витрат кормів. Вказати у цінах якого року було визначено вартість раціону?

3. У розділі 2. «Матеріали і методи досліджень» варто було б вказати якими саме приладами вимірювались параметри мікроклімату на вигульно-кормових майданчиках?

4. В описі до таблиці 3.11 «Динаміка живої маси телиць, які дожили або вибули зі стада до першого отелення» варто було б вказати у відсотковому співвідношенні причини вибуття із стада телиць у ДП ДГ «Кутузівка».

5. У таблиці 3.20 «Коефіцієнти кореляції між характеристиками погодних умов вдень та показниками середньої добової продуктивності корів ДП ДГ «Кутузівка» незрозуміла методика визначення показнику «хмарність у %». Це є % видимого неба вкритий хмарами? Даний показник автором був визначений особисто чи взятий із даних місцевих метеорологічних станцій або ж з іноземних супутникових інтернет ресурсів?

6. У таблицях 3.38 «Вплив температури повітря на запліднюваність первісток» та 3.39 «Вплив швидкості вітру на запліднюваність первісток» до показників температури повітря та швидкості вітру варто було б додати словосполучення «навколишнього середовища».

7. У таблиці 3.85 «Динаміка показників росту телиць, отриманих від бугаїв айрширської, монбельярдської та червоної норвезької порід, у різні вікові періоди в умовах ДП ДГ «Мирне» чим пояснюються вищі середньомісячні прирости помісних телиць айрширської та норвезької червоної порід порівняно з айрширською та монбельярдською породами?

8. У підрозділі 3.5.6 «Оцінка економічної ефективності застосування аналізуючого схрещування» варто було б враховувати інвестиційні витрати (вартість та кількість спермодоз) при застосуванні міжпородного схрещування.

На докторську дисертацію та реферат надійшли відгуки:

– із Черкаської дослідної станції біоресурсів НААН від заступника завідувача відділу біорізноманіття та екології, доктора сільськогосподарських наук, старшого наукового співробітника Ігоря ЛУЧИНА та завідувача цього ж відділу, кандидата сільськогосподарських наук, старшого наукового співробітника Олексія ГОНЧАРА. Відгук позитивний, є зауваження. 1. «Добре було б, як фактор впливу, коротко вказати, які норми годівлі застосовувались в дослідженнях та структуру раціонів». 2. «В таблиці 17 подані витрати на вирощування телиць до запліднення залежно від інтенсивності їх вирощування, можливо було б доповнити показниками окупності». 3. «Цікавим залишається економічна ефективність виробництва молока за різних технологій утримання, сезонності року та інших паратипових чинників».

– із Сумського національного аграрного університету МОН України від професора кафедри генетики, селекції та біотехнології тварин, доктора сільськогосподарських наук, професора Леонтія ХМЕЛЬНИЧОГО. Відгук позитивний, є зауваження. 1. «При розгляді реферату дисертації виникло запитання на яке бажано почути відповідь на прилюдному захисті: чи сталися відмінності при формуванні типу будови тіла первісток за різних способів їхнього утримання»?

– із Інституту розведення і генетики тварин імені М. В. Зубця НААН від завідувача лабораторії розведення м'ясної худоби, доктора сільськогосподарських наук, член-кореспондента НААН Юрія ВДОВИЧЕНКО. Відгук позитивний, без зауважень.

– із Національного наукового центру «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» від директора інституту, доктора ветеринарних наук, професора Анатолія ПАЛІЯ та провідного наукового співробітника лабораторії вивчення хвороб свиней цього ж інституту, кандидата сільськогосподарських наук, старшого наукового співробітника Олександра АКІМОВА. Відгук позитивний, є зауваження: 1. «Бажано щоб інтерпретація даних подавалася в одному стилі, а саме в описі таблиць 1–4 зазначається, що присутня достовірна різниця між показниками, але позначок у самих таблицях не наведено, хоча в інших таблицях вони присутні, також достовірну різницю бажано зазначати як вказано у підрозділі «Матеріал та методики досліджень». «Позначення порогу вірогідності в таблицях прийнято умовно як *$p<0,05$; **$p<0,01$; ***$p<0,001$», а не літерами як в таблицях 7–8; у таблиці 17 показники значень X та SE наведені окремими рядками, бажано ці дані наводити у одному рядку у вигляді X±SE». 2. «Відсутня інтерпретація абрівеатур деяких скорочених назв порід та помісей».

– із Інституту біології Поморського університету в Слупську, Республіка Польща від заступника директора інституту, доктора біологічних наук, професора Галини ТКАЧЕНКО. Відгук позитивний, без зауважень.

– із Миколаївського національного аграрного університету МОН України від професора кафедри переробки продукції тваринництва та харчових технологій, доктора сільськогосподарських наук, професора Тетяни ПІДПАЛОЇ. Відгук позитивний, є зауваження: 1. «Якщо порівняти назву теми дисертаційної роботи і результати досліджень, то у загальній темі досліджень не відображено, що дію різних чинників на прояв господарсько-корисних ознак вивчали за прив'язного і безприв'язного способу утримання молочної худоби». 2. «Яка була система утримання (стійлово-табірна, стійлово-вигульна, стійлово-пасовищна чи цілорічно стійлова) за прив'язного та безприв'язного способів утримання піддослідного поголів'я великої рогатої худоби»? 3. «Якщо корови утримувались без фіксації, то це було утримання безприв'язне боксове, безприв'язне комбібоксове, безприв'язне на глибокій підстилці, безприв'язне боксове із режимною годівлею тварин у «їдальні»? Чи були відмінності безприв'язного способу утримання тварин у досліджуваних господарствах»? 4. «Одним із завдань досліджень було «визначити економічну ефективність окремих технологічних рішень щодо утримання високопродуктивного стада» (с. 3 реферату), у схемі (рис. 1) написано «економічна ефективність від впровадження технологічних параметрів утримання високопродуктивних стад» (с. 8). Які це рішення і параметри? В рефераті у висновку 17 наведено лише економічну ефективність вирощування ремонтних телиць. А яка ефективність різних способів утримання тварин»?

– із Дніпровського державного аграрно-економічного університету МОН України від завідувача кафедри технології годівлі і розведення тварин, доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка АНВО України Віктора МИКИТЮКА. Відгук позитивний, без зауважень.

– із Інституту біології тварин ім. С. З. Гжицького НААН від головного наукового співробітника лабораторії обміну речовин, доктора сільськогосподарських наук, професора Петра СТАПАЯ. Відгук позитивний, є зауваження. 1. «У рефераті не наведено даних щодо показників якості молока (вміст жиру, білка, соматичних клітин тощо). Немає також чіткого пояснення, що за безприв'язного утримання більшу кількість маститу спостерігали у літні місяці, а також у березні і листопаді, тобто коли тварини у нічний час перебували на вигульних майданчиках за зниженої температури. Не варто, на нашу думку, у висновках використовувати терміни умовно позначені».

– із Інституту розведення і генетики тварин імені М. В. Зубця НААН від головного наукового співробітника відділу селекції, доктора

сільськогосподарських наук, професора, член-кореспондента НААН Юрія ПОЛУПАНА. Відгук позитивний, без зауважень.

– із Національного університету біоресурсів і природокористування Кабінету Міністрів України від завідувача кафедри прикладної біології, розведення та генетики тварин, доктора сільськогосподарських наук, професора Сергія РУБАНА. Відгук позитивний, є зауваження: 1. «В ряді таблиць наведено відносно невелику продуктивність молочних корів, чи можна за цих умов порівнювати технологічні параметри, можливо інші організовані фактори тут відігравали більшу роль, ніж технологія годівлі або спосіб утримання»? 2. «До п'ятірки найкращих молочних господарств України входить ТОВ «Рожнівка-Агро» Чернігівської області з продуктивністю на корову більше 12 тонн молока, високими економічними показниками та прив'язною системою утримання. В зв'язку з цим наскільки коректним є порівняння способів утримання та рівня продуктивності в дослідних господарствах НААН (табл. 1 реферату)»? 3. «В табл. 13 реферату наведено силу впливу чинника «господарство» на показники лінійної оцінки будови тіла корів-первісток. Який сенс такої оцінки, оскільки на лінійну оцінку корів, перш за все впливає плідник, для чого його й оцінюють за цими ознаками по його дочках»? 4. «В табл. 15 реферату представлено вплив показників лінійної оцінки типу будови тіла корів-первісток на показники якості молока. Чи варто ці ознаки типу «прив'язувати» до якості молока, адже функціонально вони можуть зумовлювати частоту захворювання на мастит або легкість (складність) отелення»?

– із Державного біотехнологічного університету МОН України від професора кафедри технологій та селекції у тваринництві, доктора сільськогосподарських наук, професора Володимира ШАБЛІ. Відгук позитивний, без зауважень.

– із Одеського державного аграрного університету МОН України від професора кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва, доктора сільськогосподарських наук, професора Алли КИТАЄВОЇ. Відгук позитивний, є зауваження. 1. «Враховуючи визначальний вплив на прояв продуктивності сільськогосподарських тварин рівня та якості годівлі, бажано було б більш детально в рефераті надати характеристику цих показників у підконтрольних господарствах».

– із Полтавського державного аграрного університету МОН України від декана факультету технологій тваринництва та продовольства, доктора сільськогосподарських наук, професора Світлани УСЕНКО. Відгук позитивний, без зауважень.

– Із Інституту тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова «Асканія-Нова» – Національного наукового селекційно-генетичного центру з вівчарства від

в. о. директора інституту, кандидата сільськогосподарських наук, старшого наукового співробітника Неоніли КУДРИК. Відгук позитивний, без зауважень.

– із Інституту свинарства і АПВ НААН від в. о. завідувача лабораторії молочного скотарства, доктора сільськогосподарських наук, професора Руслана СУСОЛА. Відгук позитивний, є зауваження. 1 «Поряд із цим, при розгляді реферату дисертації виникло запитання – уточнення: вкажіть, будь-ласка, на прилюдному захисті причину більших сезонних відмінностей між надоями первісток за прив'язного способу утримання порівняно з безприв'язним (табл. 9)»?

У дискусії взяли участь члени докторської ради:

Василь ПРУДНІКОВ, доктор сільськогосподарських наук, спеціальність 06.02.04. Виступ позитивний, без зауважень.

Володимир ІВАНОВ, доктор сільськогосподарських наук, спеціальність 06.02.04. Виступ позитивний, є зауваження: 1) Бажано було б доповнити роботу етологічними особливостями корів в умовах прив'язного і безприв'язного утримання, а також за різних типів годівлі.

Олексій МАМЕНКО, доктор сільськогосподарських наук, спеціальність 06.02.04. Виступ позитивний, є зауваження: 1) Дисертантка систематизувала матеріали та представила їх в економічному аспекті, однак недостатньо уваги приділила екологічним питанням.

Ірина ТКАЧОВА, доктор сільськогосподарських наук, спеціальність 06.02.04. Виступ позитивний, без зауважень.

Олексій ТРІШИН, доктор сільськогосподарських наук, спеціальність 06.02.04. Виступ позитивний, є зауваження: 1) З усіма висновками я згодний, але щодо витрат кормів на одиницю продукції за безприв'язного утримання маю стійке переконання, що вони є вищими порівняно з прив'язним утриманням.

Сергій АНТОНЕНКО, доктор сільськогосподарських наук, спеціальність 06.02.04, Виступ позитивний, без зауважень.

Станіслав ПІЩАН, доктор сільськогосподарських наук, спеціальність 06.02.04. Виступ позитивний, є зауваження: 1) Дисертантка сьогодні запропонувала п'ять рекомендацій для створення високопродуктивних стад. Хотілося б, щоб вони не залишилися лише в бібліотеці, а успішно працювали на виробництві.

Олександр КОЛІСНИК, доктор сільськогосподарських наук, спеціальність 06.02.04. Виступ позитивний, без зауважень.

Степан МИХАЛЬЧЕНКО, доктор сільськогосподарських наук, спеціальність 06.02.04. Виступ позитивний, є зауваження: 1) Дисертантка лише частково висвітлила питання годівлі, зокрема роздільної системи годівлі та використання кормосумішей, тоді як сама проблема годівлі є надзвичайно

масштабною.

При проведенні таємного голосування виявилося, що із 10 членів докторської ради, які взяли участь у голосуванні (з них 10 докторів наук за профілем дисертації), проголосували:

«За» – 10 членів докторської ради,

«Проти» – немає,

недійсних бюлетенів – немає.

ВИСНОВОК

докторської ради Д 65.356.01 Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук щодо дисертаційної роботи Адміної Наталії Григорівни на тему: «Обґрунтування технологічних параметрів утримання високопродуктивних стад в умовах інтенсифікації молочного скотарства», що подана на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.02.04 – технологія виробництва продуктів тваринництва

1. Формулювання наукової проблеми або завдання. У дисертаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано нове вирішення наукової проблеми, яка ґрунтується на обґрунтуванні найбільш ефективних технологічних параметрів утримання високопродуктивних молочних стад із урахуванням впливу паратипових чинників.

2. Завершеність науково-дослідної роботи в рамках певної проблеми або наукового напряму. Дослідження в межах дисертаційної роботи є завершеними і цілісними та виконувалися відповідно до державного тематичного плану науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт лабораторії технологій у скотарстві Інституту тваринництва НААН упродовж 2014–2024 років за завданнями: «Сформувати інформаційну базу даних селекційного призначення та оцінити за типом тварин молочного напряму продуктивності східного регіону» (№ держреєстрації 0114U000162, 2014–2015 рр.); «Дослідити біологічні особливості продуктивного потенціалу тварин за впливу різних паратипових факторів» (№ держреєстрації 0116U002301, 2016–2020 рр.); «З'ясувати зв'язки та особливості впливу технологічних процесів на ефективність ресурсозберігаючих технологій виробництва продукції, застосування багатокритеріального аналізу» (№ держреєстрації 0121U108585, 2021–2023 рр.) та «Дослідити закономірності формування продуктивних ознак у телиць та нетелей та їх зв'язок з продуктивним довголіттям корів молочних порід під впливом паратипових факторів» (№ держреєстрації 0121U108338, 2021–2024 рр.). Роль автора у виконанні вказаних тем науково-дослідної роботи полягає у науковому і

практичному обґрунтуванні ефективних технологічних рішень в умовах інтенсифікації молочного скотарства.

3. Актуальність теми і значення отриманих результатів. Актуальність теми базується на створенні теоретичних і прикладних стратегій, орієнтованих на формування високопродуктивних молочних стад та розробку комплексу інноваційних технологічних рішень, спрямованих на підвищення ступеня реалізації потенціалу продуктивності тварин з урахуванням впливу паратипових чинників та підвищення конкурентоспроможності галузі молочного скотарства.

4. Найбільш суттєві результати, отримані особисто здобувачем, їх новизна. Вперше на основі комплексної інтеграції сучасних теоретичних концепцій інтенсифікації молочного скотарства та результатів експериментальних досліджень розроблено й обґрунтовано найбільш ефективні технологічні параметри утримання високопродуктивних молочних стад, орієнтовані на максимальну реалізацію потенціалу продуктивності тварин, покращення якості молока та подовження періоду їх господарського використання з урахуванням впливу паратипових факторів.

Розширено теоретичні знання щодо оцінки впливу паратипових чинників на ефективність вирощування ремонтних телиць, встановлено їх кількісну значущість і характер взаємодії, розроблено регресійні моделі прогнозування продуктивності та підвищення економічної ефективності залежно від способів утримання.

Запропоновано нові наукові підходи щодо формування і реалізації фенотипового прояву молочної продуктивності первісток залежно від інтенсивності вирощування та технологічних систем утримання, кількісно оцінено ступінь впливу цих чинників на сезонну динаміку надою та специфіку лактаційних кривих за різних технологій виробництва.

Розкрито залежності вікової динаміки продуктивності корів від фази лактації й визначено критичні етапи, що детермінують рівень продуктивності та тривалість продуктивного використання тварин, а також надано обґрунтовані рекомендації щодо оптимізації систем утримання відповідно до вікових періодів.

Набуло подальшого розвитку обґрунтування впливу різних умов утримання й термінів отелення на сезонні зміни продуктивності корів, при цьому визначено кількісні параметри дії екзогенних чинників та характер їх взаємодії, виявлено критичні періоди захворюваності на мастит і особливості формування показників якості молока, а також створено регресійні моделі для прогнозування середньодобових надоїв.

Поглиблено знання щодо оцінки залежності основних кількісних параметрів відтворної здатності ремонтних телиць і корів від способів утримання та чинників довкілля, визначено силу та характер їх взаємодії.

Сформульовано науковий підхід до системи комплектування основного стада первістками, що ґрунтується на кількісній оцінці ознак типу будови тіла та їх взаємозв'язків із рівнем молочної продуктивності та тривалістю продуктивного використання як технологічного критерію адаптації до інтенсивних умов утримання.

Одержано нові наукові результати щодо впливу кросбридингу на прояв продуктивних ознак, збереженість та відтворну здатність тварин за різних систем інтенсивного виробництва молока.

5. Обґрунтованість і достовірність отриманих наукових результатів. Основний метод – експериментальний. Науково-господарські досліди проведено на високому методичному рівні, відповідно до загальноприйнятих у молочному скотарстві методів і методик експериментальної роботи. Наукові положення дисертаційного дослідження викладено послідовно та аргументовано. Вірогідність одержаних результатів підтверджується належним теоретичним обґрунтуванням вихідних положень, аналізом значної кількості першоджерел, широким використанням сучасних методів статистичного опрацювання матеріалів, їх апробацією на наукових конференціях різного рівня. Висновки і пропозиції виробництву базуються на результатах власних досліджень, вони є логічними та повною мірою відповідають поставленим завданням і меті, мають важливе теоретичне та практичне значення. Основні наукові положення дисертації опубліковано у фахових виданнях України та наукових виданнях, проіндексованих у міжнародних наукометричних базах даних Web of Science Core Collection і Scopus.

6. Наукове значення результатів роботи. Наукове значення результатів дисертаційної роботи зумовлене необхідністю модернізації виробництва молока, яка передбачає комплексний підхід до оцінки технологічних параметрів утримання високопродуктивних корів, впровадження сучасних технологічних прийомів й методів, спрямованих на підвищення їх продуктивності, поліпшення якості продукції та зростання економічної ефективності вітчизняної галузі молочного скотарства.

7. Практичне значення результатів роботи. На сучасному етапі удосконалення вітчизняної молочної худоби матеріали дисертаційних узагальнень стали перспективною основою для впровадження науково обґрунтованих технологічних параметрів її утримання з урахуванням дії паратипових чинників, реалізація яких сприяє підтриманню оптимальної чисельності й структури стада, покращенню рівня добробуту, підвищенню продуктивності, поліпшенню відтворної здатності тварин та забезпечує зростання ефективності галузі.

Одержані результати щодо залежності між оцінкою типу будови тіла корів та їх продуктивністю, якістю молока, стійкістю до маститу та тривалістю

продуктивного використання забезпечують комплексний підхід до формування консолідованих стад, адаптованих до інтенсивних умов промислового утримання, сприяють ефективному використанню засобів механізації і автоматизації виробничих процесів.

Регресійні моделі, побудовані виходячи з установлених закономірностей та кореляційних зв'язків дають змогу кількісно прогнозувати практичні рівні середньодобових надоїв у корів-первісток залежно від показників лінійної оцінки типу будови тіла. Використання запропонованих моделей створює оперативну основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо доцільності подальшого використання первісток уже на другому місяці лактації, сприяє підвищенню відтворної здатності, оптимізації використання кормових ресурсів та зниженню витрат за рахунок раннього вибраковування малопродуктивних тварин.

Застосування оцінених варіантів кросбридингу в базових господарствах забезпечує підвищення інтенсивності росту тварин, поліпшення їх відтворної здатності та підвищення рівня збереженості.

8. Ступінь впровадження результатів роботи. Викладені у роботі теоретичні положення і практичні напрацювання доведені до рівня управлінських рішень, методичних розробок і рекомендацій, які використовуються у практичній діяльності ДПДГ «Гонтарівка» ІТ НААН і ДПДГ «Кутузівка» ІСГ Північного Сходу НААН Харківської області та ДП ДГ «Мирне» ІС і АПВ НААН Полтавської області, що підтверджено актами апробації та впровадження.

Окремі матеріали досліджень упроваджено в освітній процес підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в Інституті тваринництва НААН.

Наслідки одержаних результатів доповідалися здобувачем на науково-практичних семінарах і використано під час консультацій фахівців базових господарств Харківської та Полтавської областей, що сприяло підвищенню ефективності виробництва високоякісного молока та впровадженню запропонованих технологічних рішень у практику молочного скотарства.

9. Ступінь використання у дисертації матеріалів і висновків кандидатської дисертації та відповідність принципам академічної доброчесності. Матеріали кандидатської дисертації при написанні докторської дисертації не використовувалися. В процесі проведення досліджень та написання дисертаційної роботи дисертанткою належним чином дотримано вимог академічної доброчесності.

10. Рекомендації стосовно подальшого використання одержаних у роботі результатів. Основні теоретичні положення, методичні розробки та практичні рекомендації, що є результатами дисертаційної роботи, можуть бути

використані в діяльності аграрних підприємств та у освітньому процесі закладів вищої освіти.

11. Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація викладена державною мовою з дотриманням вимог МОН України. Матеріал викладено в науковому стилі, що забезпечує доступність сприйняття та осмислення матеріалів дослідження.

12. Відповідність дисертації вимогам МОН України. Робота Адміної Наталії Григорівни на тему: «Обґрунтування технологічних параметрів утримання високопродуктивних стад в умовах інтенсифікації молочного скотарства» за своїм змістом, глибиною розробок та оформленням відповідає вимогам п. 7 і 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою КМУ № 1197 від 17 листопада 2021 року (зі змінами) щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.02.04 – технологія виробництва продуктів тваринництва.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження Адміної Наталії Григорівни на тему: «Обґрунтування технологічних параметрів утримання високопродуктивних стад в умовах інтенсифікації молочного скотарства» є самостійно виконаним та завершеним, характеризується єдністю змісту та має наукову новизну, теоретичне і практичне значення для розвитку галузі молочного скотарства України.

На підставі результатів таємного голосування та прийнятого висновку докторська рада присуджує Адміній Наталії Григорівні науковий ступінь доктора сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.02.04 – технологія виробництва продуктів тваринництва.

Головуючий на засіданні
спеціалізованої вченої ради
з присудження наукового
ступеня доктора наук ДФ 65.356.01 Степан МИХАЛЬЧЕНКО

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради
з присудження наукового
ступеня доктора наук Ігор КОРХ

ІНСТИТУТ ТВАРИННИЦТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
Харківська область Харківський район

21 травня 2026 року